

Advies aan Provinciale Staten	
Tbv Statenvergadering d.d.	2-10-2017
Commissie	
Datum commissievergadering	18-9-2017
Onderwerp: Voordracht Perspectief Groene Hart 2040	

Uw contactpersoon

E. Krijgsman

AD/STG

Doorkiesnummer +31235143288

krijgsmene@noord-holland.nl

28 september 2017

1|7

De commissie adviseert:

De voordracht Perspectief Groene Hart 2040 als bespreekstuk door te geleiden naar de PS vergadering van 2 oktober.

- Het Perspectief Groene Hart is vastgesteld door de stuurgroep Groene Hart en wordt ook in de Provinciale Staten van Utrecht en Zuid-Holland behandeld. De (concept-)verslagen van de besprekingen in de Statencommissies van Utrecht en Zuid-Holland zijn als bijlagen toegevoegd.
- Op 20 september is over het Perspectief Groene Hart een gezamenlijke bijeenkomst van de Statencommissies uit de drie Groene Hart provincies geweest. Daar zijn voorstellen uitgekomen voor de betrokkenheid van de Statencommissies voor het vervolgtraject rondom het Groene Hart en het heeft geleid tot een voorstel voor een gezamenlijk amendement voor de drie afzonderlijke Staten.

Uittreksel concept-verslag commissie NLM 18 september 2017

5a. Natuur: Voordracht Perspectief Groene Hart 2040

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking. Het Perspectief wordt ook besproken in Statencommissies Groen van Utrecht en Zuid-Holland. Het wordt na vaststelling gebruikt als bouwsteen voor de provinciale Omgevingsvisies.

EERSTE TERMIJN

De heer **Klein** (CU/SGP) vindt het een mooi Perspectief, waarin belangrijke thema's worden benoemd. Er is veel aandacht voor de toekomst van de landbouw, een van de grootste uitdagingen. Hij betreurt de nogal economische focus waarbij rendabele vormen van landbouw centraal staan. De CU/SGP zoekt naar toekomstbestendigheid, zodat ook biodiversiteit en natuurwaarde worden meegewogen. GS plaatsen kanttekeningen over het beperken van energieopwekking en de mogelijkheid om nieuwe wegen aan te leggen. De heer Klein vraagt wat GS met deze kanttekeningen beogen bij het Perspectief en bij het Wind op land-beleid.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) heeft enkele kritische kanttekeningen bij het mooie Perspectief. Ze vraagt of de uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen invloed zal hebben en ze mist de financiële onderbouwing, inbreng door burgerparticipatie en een tijdpad. Ook wil ze weten welke bijdrage de rijksoverheid levert.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) constateert in vergelijking met beleidsstukken uit het verleden een opvallend gebrek aan concrete invulling, voortgang en urgentiegevoel. De provincie moet de stap zetten van praten naar handelen en toekomstbestendige keuzes maken waarbij alle belangen worden meegewogen. In 2014 was de provincie al voornemens om het Groene Hart te verstreken, maar in 2017 moet nog steeds een

langetermijnbeleid worden opgesteld. In de tussentijd is dus niet veel concrete voortgang geboekt. Hij vraagt wat GS en de commissie hiervan vinden.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt zich af welke keuze in het Perspectief wordt gemaakt. ONH heeft een uitstekende terugblik gegeven op het proces rond het Groene Hart. De PvdD pleit ervoor dat alle beleidsstukken Parijs-proof zijn. Dit streven is niet zichtbaar in dit stuk, want het uitgangspunt zou dan moeten zijn dat de CO₂-uitstoot van het veen, die gelijk is aan die van een kolencentrale, binnen de ontwikkelings- en behoudsmogelijkheden in het gebied wordt teruggebracht naar nul.

De heer **Kramer** (GroenLinks) sluit zich aan bij betoog van de heer Van Liere. Het Perspectief is niet Parijs-proof. Het is jammer dat GS een voorbehoud maken bij het concrete evenwicht tussen energieopwekking en -gebruik. De teneur van de nota is goed, maar de positie van de steden ontbreekt. Hij hoopt dat het ambitieniveau op diverse onderdelen wordt verhoogd en meer concreet wordt verwoord, zodat het Perspectief een toekomstbestendige bouwsteen voor de Omgevingsvisie wordt. PS moeten de open plekken invullen en keuzes maken. Hij is akkoord met de voordracht.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt of de heer Kramer vindt dat het gevoel van urgentie op de juiste wijze is verwoord in de voordracht.

De heer **Kramer** (GroenLinks) onderschrijft het commentaar van de twee adviescommissies, waarin onder andere sprake is van kritiek op ambitieniveau en urgentie.

Mevrouw **De Groot** (SP) benadrukt dat voor de versterking van het landschap en de identiteit de openheid van het Groene Hart een groot goed is. Ze vraagt waarom GS die openheid laten afnemen door energieontwikkelingen en het rendabel houden van de landbouw. Windturbines passen niet in natuurgebieden en Noord-Holland hoeft niet de Foodvalley van de wereld te blijven. De SP is voor het vertragen van de bodemdaling en is tegen zonneparken die het landschap en de groene open ruimte aantasten. De partij pleit voor het plaatsen van zonnepanelen op alle daken. De ambitie van GS is voorzichtig goed, maar verdere onderbouwing is nodig.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of de SP het uitgangspunt van balans tussen energieopwekking en -verbruik in het Groene Hart in 2040 steunt.

Mevrouw **De Groot** (SP) wil de openheid waarborgen. Op de daken van de steden rondom het Groene Hart is nog veel capaciteit voor zonne-energie. De SP wil de economie niet zo maar voorrang geven en een wildgroei in zonneparken voorkomen.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat met deze insteek de benodigde energie voor het Groene Hart niet in het gebied zelf opgewekt kan worden.

Mevrouw **De Groot** (SP) wil beginnen met het plaatsen van zonnepanelen op alle daken. Daarna kan worden gezien of zonneparken nodig zijn.

De heer **Kramer** (GroenLinks) wil zoeken naar vormen van inpassing in het landschap, maar weet dat onderzoek uitwijst dat de klimaatdoelstellingen alleen te halen zijn als alle mogelijkheden voor energieopwekking worden benut.

Mevrouw **De Groot** (SP) weet dit ook, maar wil de dakcapaciteit eerst benutten voordat ondernemers heel het Groene Hart vullen met zonnepanelen. Het Perspectief vraagt aandacht voor de circulaire economie, ook in gebieden buiten het Groene Hart. PS kunnen het onderscheidend profiel kiezen, met verschillende ontwikkelingsrichtingen en aandacht voor het stoppen van de daling van veenweidegebieden. GS pleiten voor twee richtingen in de mobiliteitssystemen. De SP is minder enthousiast over nieuw asfalt dan GS en wil zich aan de tekst van de stuurgroep houden. De adviezen van de Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit (PAL) Zuid-Holland en de Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL) Utrecht zijn goed. Mevrouw De Groot vraagt waarom Noord-Holland geen adviescommissie heeft. Ze wacht af of een amendement noodzakelijk is.

Mevrouw **Koning** (CDA) hoopt dat in de vervolgfase ook input van het maatschappelijk middenveld, inwoners en bedrijven wordt opgehaald. Het Perspectief heeft veel consequenties voor de agrarische sector en is heel concreet. Omschakeling kan nodig zijn voor het behoud van het gebied, maar er moeten wel

compensatiemogelijkheden tegenover staan. Het CDA wil in een kanttekening wijzen op deze mogelijkheden, bijvoorbeeld naar voorbeelden uit Duitsland. Verder mag biodiversiteit niet leiden tot te veel verruiging, maar moet een goede combinatie met landbouw worden gezocht voor duurzaamheid en behoud van mogelijkheden voor de agrarische sector. De vitaliteit van het gebied moet op orde blijven zonder dat de openheid te veel wordt aangetast. Mevrouw Koning mist in het stuk het feit dat bodemdaling en veenoxidatie per deelgebied verschillen. In het vervolgstuk moeten knelpunten en oplossingen worden aangegeven. Het CDA is er bij energietransitie ook voorstander van om eerst zonnepanelen op daken te plaatsen en te zoeken naar andere manieren van energiewinning, en niet meteen zonneparken in te richten.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of het CDA het eens is met het doel in het Perspectief: evenwicht in energieopwekking en -verbruik.

Mevrouw **Koning** (CDA) vindt deze ambitie heel goed, maar benadrukt dat de concrete opgaves goed belegd moeten worden. Niet alles kan in het Groene Hart. De uitwerking is nog vaag.

De heer **Klein** (CU/SGP) is blij dat ook het CDA de ambitie steunt.

Mevrouw **Koning** (CDA) merkt op dat de financiële consequenties niet benoemd worden en wil daarvoor een extra kanttekening opnemen. Ze vraagt of GS een update voorzien van de verouderde cijfers die als uitgangspunt dienen en wil de adviezen van de PAL en de PCL serieus nemen. De maatschappelijke waarde van het Groene Hart is veel breder dan vroeger was voorzien. Naast het veiligstellen van de voedselvoorziening en de recreatie voor de Randstad spelen ook waterhuishouding, waterberging, energievoorziening, biodiversiteit en natuur en cultureel erfgoed een rol. De relatie tussen stad en platteland moet verder worden uitgewerkt, omdat de steden nu zonder tegenprestatie veel gebruik maken van het gebied. Mevrouw Koning vraagt zich af hoe het Perspectief wordt meegenomen in de Omgevingsvisie.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) ziet dat GS geen keuzes kunnen of willen maken met de aandachtspunten rust, respect voor open ruimte, inzet van goed OV, aandacht voor de fiets, samenwerking en het tegengaan van de inklinking van weidegronden. De ambities voor het Groene Hart in energieopwekking zijn veel minder groot dan die van bijvoorbeeld Texel, dat in 2025 of zoveel eerder als kan energieneutraal wil zijn. De PAL en PCL vragen in hun adviezen aandacht voor de bevolkingssamenstelling in het Groene Hart, het ruimtelijke ordeningsconcept, het verband tussen functie en peil en de inzet van de omringende steden, bijvoorbeeld in de bouwopgave. Ze vraagt wat GS van de suggesties van de PAL en PCL vinden. De PvdA vindt de Perspectiefnota als bouwsteen voor de Omgevingsvisie nog niet stevig genoeg.

Ook mevrouw **Weemhoff** (D66) heeft de adviezen van de PAL en PCL als leidraad genomen bij het beoordelen van het Perspectief. Ze mist in de voordracht het belang van het behoud van een gezonde leefomgeving en de rol van luchtkwaliteit in de open ruimte. Ze merkt op dat bij de versterking van het landschap en de identiteit de leefbaarheid van de kleine kernen niet aan bod komt. D66 is niet voor het bouwen in de open ruimte en het groen, maar dit is een essentieel punt.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt hoe D66 kleine kernen leefbaar wil houden.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) wil de noodzaak van de leefbaarheid van het platteland benoemen voor het Groene Hart.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of D66 wel voor het bouwen in kleine kernen is om de leefbaarheid in stand te houden.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) vindt dat dit aspect meegewogen moet worden, maar dat het maatwerk per locatie is. Het is een aandachtspunt dat de kernen uit het Groene Hart ook hebben benoemd.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of D66 bouwen in kleine kernen toestaat als het maatwerk is.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) benadrukt dat leefbaarheid een argument kan zijn om bebouwing toe te staan en dat dit zeker meegewogen moet worden in het Groene Hart, maar niet in de gehele provincie. D66 heeft zorgen over de inzet om bodemdaling te vertragen. Misschien moet voor delen van de veenweidegronden een andere functie worden gekozen. Het VIC (Veenweide Informatie Centrum) heeft mooie voorbeeldprojecten, waarmee daling kan worden voorkomen. D66 wil hiernaar streven. Bij de energietransitie mist D66 de fossiele energie.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt om een toelichting bij deze wat dubbelzinnige opmerking.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) doelt op de niet-fossiele energie. Ze meent tot slot dat de Duinpolderweg niet in Groene Hart ligt.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) herkent zich in de economische uitgangspunten van het heldere Perspectief. Ze deelt met het CDA de zorgen om de agrariërs in het gebied en met D66 de zorgen over de leefbaarheid van de kleine kernen. Dit is een toekomstvisie, een wensenlijstje. Concrete acties moeten volgen. Ze voelt zeker urgentie, maar denkt dat het proces gewoon doorgaat.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat juist geen sprake is van een doorgaand proces.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) weet dat de vele overleggen op een gegeven moment tot resultaat leiden. Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren. Dat kan ook op basis van de nieuwe Omgevingsvisie. Ze verwacht niet dat er ondertussen helemaal niets gebeurt, omdat de gesprekken en onderzoeken doorlopen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat de provincie stilstaat en snapt niet hoe de VVD concludeert dat het proces zal verdergaan. Er is nu geen vooruitgang.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) is erg voor vooruitgang, bijvoorbeeld met de Omgevingsvisie. Het is van belang dat in alle processen voortgang wordt geboekt. In het Perspectief zijn de verantwoordelijkheden en keuzes van de provincie mooi weergegeven. Alle onderdelen komen terug in het debat over de Omgevingsvisie. Ze mist in het stuk wel het stimuleren van de bekendheid van het Groene Hart en de financiële onderbouwing. Het advies van de PCL benoemt het proces van de Omgevingsvisies als uitgelezen kans om de relatie en betrokkenheid tussen stad en platteland te versterken en de maatschappelijke waarde van het gebied veilig te stellen. Ze hoopt dat Holland boven Amsterdam 2040, de Visie NZKG 2040, de Ruimtelijke Economische Actieagenda van de MRA, het Omgevingsbeeld van de regio Alkmaar en de Structuurschets van West-Friesland voorafgaand aan het debat op 9 oktober ook worden behandeld door PS.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt welke zorgen de VVD over de agrariërs heeft.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) meent dat de transformatie van de agrarische sector die nodig is om de biodiversiteit op peil te houden en het waterpeil dat moet worden aangepast, begeleiding van de agrariërs vraagt en waar nodig compensatie.

De heer **Tekin** (ged.) benadrukt dat de stuurgroep Het Groene Hart een netwerkorganisatie is, die geen inhoudelijke keuzes maakt en niet over middelen beschikt. Het is voor het tegengaan van bodemdaling en voor de energietransitie nodig dat partijen van elkaar leren. De kernwaarden van het Groene Hart zijn beschreven in het voorliggende Perspectief. De PAL en PCL hebben aandachtspunten voor de branding en de relatie stad-platteland benoemd en pleiten voor het benoemen van een ambassadeur voor het Groene Hart. De stuurgroep werkt hieraan. Het landschapsgeld is gedecentraliseerd, dus het Rijk leunt achterover. Gedeputeerde denkt dat de ambassadeur voor het Groene Hart kan bijdragen aan het verbinden van partijen, zodat voortgang wordt geboekt in de opgaven voor de agrarische sector, in bodemdaling, bij het open landschap, energietransitie en recreatie.

GS hebben bewust gekozen voor een traject zonder burgerparticipatie. Bij de Omgevingsvisie wordt dit wel gedaan. De heer Tekin heeft voor de zomer de concept-Perspectiefnota besproken met de betrokken gemeenten. Gemeenten hebben verschillende posities. De optie van een regionale omgevingsvisie wordt verkend, maar gedeputeerde heeft daar nog niet veel over gehoord.

De nota bevat bouwstenen voor de Omgevingsvisie. Ook andere provincies zoeken nog naar de invulling hiervan. Bodemdaling is een van de majeure opdrachten in de Omgevingsvisie en in het Groene Hart, dus is het slim om dwarsverbanden te leggen.

Het is geen uitvoeringsovereenkomst. Er zijn dus geen financiële compensatiemiddelen. Als PS op een andere manier willen sturen, moeten ze met GS meekijken bij het PMG en de stuurgroep Gooi- en Vecht.

Gedeputeerde neemt in dit reguliere werk de leerpunten uit het Groene Hart mee.

De kanttekeningen van GS zijn bedoeld om duidelijkheid te scheppen. Het zijn winstwaarschuwingen bij het behouden van het open landschap en de energietransitie.

De Duinpolderweg ligt deels in het Groene Hart.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) weet dat de problematiek van de leefbaarheid en de openheid van het landschap ook elders speelt en vraagt of de afweging tussen de verschillende gebieden goed gemaakt kan worden.

De heer **Tekin** (ged.) probeert altijd een goede afweging te maken. De Omgevingsvisie is hierbij van belang. Hij wil de adviezen van de PAL en de PCL serieus nemen, maar de afspraken niet in beton gieten om met maatwerk per dossier vooruitgang te bewerkstelligen. De stuurgroep heeft naar aanleiding van de adviezen over branding de handschoen opgepakt.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vindt branding het minst belangrijke onderdeel en roept GS om de juiste prioriteiten te kiezen om een ecologische ramp door bodemdaling te voorkomen.

De heer **Tekin** (ged.) geeft aan dat de commissie na de vergadering een briefing over bodemdaling krijgt. Het is een van de hoofdstukken in het discussiedocument voor de Omgevingsvisie. GS zien deze uitdaging zeker. De ontwikkelingen in het Groene Hart kunnen de keuzes in de Omgevingsvisie ondersteunen. De bodemdaling is ook een uitdaging voor Noord-Holland.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of GS de Perspectiefnota integraal meenemen in de Omgevingsvisie.

De heer **Tekin** benadrukt dat dit aan PS is.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of GS tevreden zijn met het substantieel beperken van de gemiddelde bodemdaling.

De heer **Tekin** (ged.) ziet het liefst een einde aan de bodemdaling, maar weet dat de inzet en de benodigde middelen daarvoor gigantisch zijn. In de briefing krijgen PS hierin een eerste inkijk.

TWEEDE TERMIJN

De heer **Klein** (CU/SGP) vindt het goed dat PS zich realiseren dat er in het verleden weinig is gebeurd. PS moeten vooruitkijken en de juiste aandachtspunten opnemen in de Omgevingsvisie, zodat vooruitgang wordt geboekt. Hij dankt gedeputeerde voor zijn reactie, maar ziet in het document veel soms tegenstrijdige afwegingen. Hij vraagt waarom GS er twee punten uithalen waarop een kanttekening wordt gemaakt.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt of er voldoende tijd is om tot een langetermijnbeleid te komen of dat de provincie moet streven naar stappen op de korte termijn.

De heer **Klein** (CU/SGP) wil starten met de korte termijn. In de nota worden een aantal duidelijke keuzes gemaakt, bijvoorbeeld in het beperken van de bodemdaling en in de energietransitie. Dit geeft duidelijkheid over de afweging tussen het open landschap en energie. Het is heel belangrijk dat de provincie boeren helpt bij de transitie naar een rendabel boerenbedrijf dat de natuurwaarde versterkt.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) kan instemmen met de voordracht als bouwsteen, mits PS bij de Omgevingsvisie concrete zaken kunnen toevoegen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) is blij met de interessante discussie over punten die om nadere invulling vragen. Hij mist duidelijkheid over de consequenties van de bodemdaling en de waterhuishouding, een scherpe inventarisatie van de belangen die in het geding zijn, de termijnen waarop de beleidsmatige keuzes moeten worden gemaakt en de betrokkenheid en verantwoordelijkheden van Rijk, provincies en gemeenten. De maatschappelijke en financiële gevolgen van bodemdaling kunnen niet worden opgevangen in de begrotingen van provincie en gemeenten. Er is behoefte aan een gezamenlijke beleidsagenda van alle betrokken overheden, in samenspraak met belanghebbenden. Dat is nodig voor draagvlak.

De heer **Van Liere** (PvdD) benadrukt dat niet alleen het stoppen van de bodemdaling een grote uitdaging is. Dit geldt ook voor het uitvoeren van het klimaatakkoord. De provincie heeft niet de luxe om daarmee te wachten tot 2040 of 2050 omdat de wereld verandert, en kan niet alleen inzetten op zonnepanelen op daken. De urgentie is te groot. De provincie moet aan de slag.

Mevrouw **De Groot** (SP) begrijpt niet waarom de PvdD en GroenLinks tegen het plaatsen van zonnepanelen op alle daken zijn.

De heer **Kramer** (GroenLinks) bepleit inzet op duurzame energie op alle niveaus. Het is een kwestie van én én.

Mevrouw **De Groot** (SP) herhaalt dat de potentie op de daken groot is en dat de provincie daarmee moet starten. Ze vraagt wat de insteek is voor de bijeenkomst op 20 september in Den Haag.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt hoe zij haar drie kanttekeningen kan toevoegen voordat het document ter instemming aan PS wordt voorgelegd. Die betreffen de noodzaak om compensatiemaatregelen te zoeken, het uitwerken van de financiële consequenties en meer aandacht voor de relatie stad-platteland.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wat het CDA vindt van de adviezen van de PAL en PCL.

Mevrouw **Koning** (CDA) moet de adviezen nog bestuderen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) weet dat de PvdA-fracties in andere provincies ook kritische opmerkingen hebben gemaakt en vraagt hoe het traject verder verloopt na de gezamenlijke bijeenkomst op 20 september.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) heeft in eerste termijn de punten benoemd die D66 in een nieuwe voordracht wil zien. Het lijkt haar logisch dat de input van de commissies leidt tot aanpassingen. Als dit niet het geval is, komt D66 met een amendement.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) kan instemmen met de Perspectiefnota als bouwsteen voor de Omgevingsvisie, mits de nota wordt aangepast aan de punten die ze in eerste termijn heeft benoemd. Ze vraagt hoe GS de ontbrekende bouwstenen verzamelen.

De heer **Tekin** (ged.) benadrukt dat het voor alle provincies een zoektocht is. Hij roept PS op aan te geven welke zaken vanuit het Groene Hart Perspectief in de Noord-Hollandse Omgevingsvisie moeten worden opgenomen. Op 2 oktober wordt de voordracht besproken. Kanttekeningen van PS kunnen via een amendement of motie worden ingediend. Vervolgens is het aan GS om het document en het verdere traject vast te stellen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of de PAL en PCL ongevraagd hun advies hebben gegeven en of GS de zeer herkenbare adviezen van beide commissies overnemen.

De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat het commissies van de provincies Utrecht en Zuid-Holland zijn. Hij heeft niet om deze adviezen gevraagd. Hij neemt alle input uit de commissie en PS mee naar de stuurgroep Het Groene Hart. De provincie staat aan de lat voor de Omgevingsvisie. Daarin moeten de verschillende aandachtspunten ook terugkomen.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt waarom er geen Noord-Hollandse commissie was.

De heer **Tekin** (ged.) antwoordt dat Noord-Holland niet zo'n commissie heeft.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) roept GS op de zeer diepgravende adviezen van de PAL en PCL geheel over te nemen.

De heer **Tekin** (ged.) herhaalt dat alle informatie wordt besproken in de stuurgroep. Het uiteindelijke doel is de Omgevingsvisie van Noord-Holland, om de aandachtspunten voor de lange termijn te borgen.

De heer **Klein** (CU/SGP) meent dat bespreking van het Perspectief duidelijk moet maken welke richting de provincies kiezen en of de stuurgroep op basis daarvan een nieuwe versie van de Perspectiefnota moet opstellen. Die vormt dan de bouwsteen voor de Omgevingsvisies.

De heer **Tekin** (ged.) loopt niet op dit proces vooruit. Hij wil alle input, ook van gemeenten en het waterschap, bundelen en in de stuurgroep bespreken.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt wat het doel van de bijeenkomst op 20 september is.

De heer **Tekin** (ged.) is niet uitgenodigd voor de bijeenkomst en weet dit niet.

De **voorzitter** meldt dat de Statencommissies de Perspectiefnota bespreken en afspraken maken.

Mevrouw **Van Langen** (VVD) vraagt zich af of het proces niet te snel gaat en of meer afstemming met andere visies, zienswijzen en regio's nodig is.

De heer **Kramer** (GroenLinks) meent dat PS moeten bepalen welke status dit stuk heeft. Als deze nota het centrale visiedocument is, moeten de drie provincies het bespreken en amenderen. De inhoudelijke discussie wordt gevoerd bij het vaststellen van de Omgevingsvisie en dit stuk is een niet-dwingende beleidsverkenning. Daar waar PS vinden dat het Perspectief tekortschiet, kan een motie worden ingediend.

De heer **Tekin** (ged.) beaamt dat de nota een bouwsteen en inspiratie is voor de discussie over de Omgevingsvisie. Kanttekeningen kunnen uiteraard op 2 oktober worden ingebracht en besproken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of GroenLinks wil samenwerken met de andere provincies. De PAL- en PCL-adviezen zijn een goede aanvulling en kunnen juist het provincieoverschrijdend belang in dit gebied ondersteunen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) wil de vrijheid hebben om eigen beleidskeuzes te maken als het gezamenlijke ambitieniveau te laag is. Dit Perspectief is een prima minimum, maar GroenLinks mikt op meer.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) ziet dit Perspectief ook als minimum, dat voor de regio's in het Groene Hart in de eigen drie Omgevingsvisies wordt uitgewerkt.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat PS zich moeten uitspreken over de voordracht met de Perspectiefnota en het vertalen daarvan in de Omgevingsvisie.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) begrijpt de vraag niet. De voordracht bevat de minimale bouwstenen voor de Omgevingsvisie, maar D66 voelt zich vrij om daar zaken aan toe te voegen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat nu de voordracht Omgevingsvisie 2040 aan de orde is.

De **voorzitter** benadrukt dat nu de voordracht over het Groene Hart Perspectief aan de orde is en concludeert dat de *Voordracht Perspectief Groene Hart 2040* wordt besproken op 20 september in Den Haag en met het verslag van deze vergadering als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 2 oktober.